

FITXA IDENTIFICATIVA**DADES DE L'ASSIGNATURA**

Codi: 33964
Nom: Patologia nutricional
Cicle: Grau
Crèdits ECTS: 4,5
Curs acadèmic: 2026-27

TITULACIONS

Titulació	Centre	Curs	Període
1205 - Grau Nutr.Hum.Diet.	Facultat de Farmàcia i Ciències de l'alimentació	3	Segon quadrimestre
1211 - Doble Grau en Farmàcia i Nutrició Humana i Dietètica	Facultat de Farmàcia i Ciències de l'alimentació	5	Segon quadrimestre

MATÈRIES

Titulació	Matèria	Caràcter
1205 - Grau Nutr.Hum.Diet.	Patologia Nutricional	OBLIGATÒRIA
1211 - Doble Grau en Farmàcia i Nutrició Humana i Dietètica	Assignatures obligatòries del PDG Farmàcia-Nutrició Humanai Dietètica	OBLIGATÒRIA

COORDINACIÓ

ORTIZ MASIA MARIA DOLORES

RESUM

L'assignatura de **Patologia Nutricional** té com a objectiu principal proporcionar a l'estudiant un coneixement sòlid sobre les malalties en què la nutrició exerceix un paper causal, contribuent o terapèutic. L'enfocament abasta tant la **prevenció primària** com l'abordatge **clínic i rehabilitador**, i ofereix eines per al **diagnòstic nutricional**, el tractament dietètic i el seguiment en diferents situacions patològiques.

S'estudien les principals patologies derivades de dèficits o excessos nutricionals, així com malalties cròniques en què la dieta té un efecte modulador. L'assignatura s'inscriu dins de l'àmbit **sanitari**, estretament vinculat a la pràctica professional del dietista-nutricionista, i permet comprendre l'impacte de l'alimentació en la salut i la malaltia des d'una perspectiva **científica, clínic i de salut pública**.

CONEIXEMENTS PREVIS

RELACIÓ AMB ALTRES ASSIGNATURES DE LA MATEIXA TITULACIÓ

No s'ha especificat restriccions de matrícula amb altres assignatures del pla d'estudis.

ALTRES TIPUS DE REQUISITS

Per a un aprofitament adequat de l'assignatura de **Patologia Nutricional**, es recomana que l'estudiant tinga coneixements consolidats en **fisiopatologia, patologia molecular i dietoteràpia**, ja que aquesta assignatura es fonamenta directament en aquestes matèries.

Encara que no es tracta d'un requisit formal, sí que és una recomanació important per a seguir amb èxit els continguts i les activitats de l'assignatura.

COMPETÈNCIES / RESULTATS D' APRENTATGE

1201 -

Actuar amb autonomia en l'aprenentatge, prenent decisions fonamentades en diferents contextos, emetent judicis sobre la base de l'experimentació i l'anàlisi i transferint el coneixement a noves situacions.

Adquirir la formació bàsica per a l'activitat investigadora, ser capaços de formular hipòtesis, recollir i interpretar la informació per a la resolució de problemes seguint el mètode científic, i comprenent la importància i les limitacions del pensament c

Col·laborar eficaçment en equips de treball, assumint responsabilitats i funcions de lideratge i contribuint a la millora i desenvolupament col·lectiu.

Conèixer, avaluar i corregir les deficiències nutricionals quantitatives per defecte i per excés, i comprendre la important funció del dietista, tant en l'aspecte curatiu com preventiu, en malalties tan prevalents com la primesa, anorèxia nerviosa i obesi

Conèixer, ressaltar i ser capaç de proporcionar consell dieteticonutricional en la prevenció i tractament de malalties com la diabetis mellitus, dislipèmies i hipertensió arterial, que són els principals factors de risc relacionats amb la causa més freqüe

Conèixer els límits de la professió i les competències d'aquesta, i identificar quan és necessari un tractament interdisciplinari o la derivació a un altre professional.

Conèixer i comprendre, des del mateix àmbit de la titulació, les desigualtats per raó de sexe i gènere en la societat; integrar les diferents necessitats i preferències per raó de sexe i de gènere en el disseny de solucions i resolució de problemes.

Conèixer malalties relacionades amb la nutrició de baixa prevalença actual als països desenvolupats (beriberi, pel·lagra, escorbut, etc.) però que poden detectar-se en fases subclíniques i que precisen d'un abordatge nutricional.

Contribuir en el disseny, desenvolupament i execució de solucions que responguen a demandes socials, tenint en compte com a referent els Objectius de Desenvolupament Sostenible.

Demostrar raonament crític i autocrític en l'àmbit de la titulació, considerant aspectes com ara l'ètica professional, els valors morals i les implicacions socials de les diferents activitats realitzades.

Desenvolupar la professió amb respecte a altres professionals de la salut, i adquirir habilitats per a treballar en equip.

Destacar la importància de la nutrició en el desenvolupament de l'osteoporosi i saber com prevenir-la i tractar-la des del punt de vista dietètic.

Proposar solucions creatives i innovadores a situacions o problemes complexos, propis de l'àmbit de coneixement, per a respondre a les diverses necessitats professionals i socials.

Ressaltar i conscienciar de la importància que, en l'avaluació del pacient malalt, té l'avaluació nutricional per a poder detectar alteracions i posar en marxa accions que permeten una millor i més ràpida recuperació de la malaltia.

Ressaltar la importància de patologies en què el futur dietista serà requerit perquè aporte recomanacions nutricionals: hiperuricèmia i gota, anèmies nutricionals, goll i altres trastorns tiroïdals, etc.

Saber comunicar-se de manera efectiva, tant de manera oral com escrita, adaptant-se a les característiques de la situació i de l'audiència.

Ser capaç d'ajudar l'equip sanitari en l'abordatge global de patologies diverses (renals, digestives, pulmonars, infeccioses, neurològiques, etc.) en què el dietista és responsable de l'apartat dietètic-nutricional i ha de valorar-ho en funció del tipus d

1205 - Grau Nutr.Hum.Diet.

Adquirir la formació bàsica per a l'activitat investigadora, sent capaços de formular hipòtesis, recollir i interpretar la informació per a la resolució de problemes seguint el mètode científic, i comprenent la importància i les limitacions del pensament científic en matèria sanitària i nutricional.

Aplicar las Ciencias de los Alimentos y de la Nutrición a la práctica dietética.

Aplicar les bases de la nutrició clínica a la dietoteràpia.

Avaluar i calcular els requeriments nutricionals en situació de salut i malaltia en qualsevol etapa del cicle vital.

Capacitat per integrar els continguts estudiats en les diferents matèries cursades en un coneixement interdisciplinari aplicable a l'àmbit acadèmic i professional, posant un interès especial en el camp de la patologia nutricional en el doble vessant, preventiu i terapèutic.

Comprender la farmacología clínica y la interacción entre fármacos y nutrientes.

Comprender i utilitzar les dades clíniques i bioquímiques en la valoració nutricional del malalt i en el seu tractament dietètic-nutricional.

Conèixer, detectar precoçment i avaluar les desviacions per excés o defecte, quantitatives i qualitatives, del balanç nutricional.

Conèixer, valorar críticament i saber utilitzar i aplicar les fonts d'informació relacionades amb nutrició, alimentació, estils de vida i aspectes sanitaris.

Conèixer els factors socioculturals i psicològics que incideixen en l'origen, el desenvolupament i el tractament de trastorns de la conducta alimentària, així com de riscos i crisis alimentàries. Conèixer la funció del dietista clínic en l'equip multidisciplinari que tracta aquests pacients.

Conèixer els serveis relacionats amb l'alimentació i la nutrició en atenció primària i hospitalària i col·laborar dins equips multidisciplinaris, interpretant i avaluant els aspectes nutricionals de la història clínica i elaborant plans d'actuació dietètica. Haurà de revisar, valorar i, si és el cas, modificar les dietes terapèutiques del centre sanitari que formen part del procés curatiu de molts pacients.

Conèixer les bases i fonaments de l'alimentació i la nutrició humana.

Conocer la organización hospitalaria y las distintas fases del servicio de alimentación.

Conocer las distintas técnicas y productos de soporte nutricional básico y avanzado. Desarrollar e implementar planes de transición dietético-nutricional.

Conocer los aspectos fisiopatológicos de las enfermedades relacionadas con la nutrición.

Conocer los límites legales y éticos de la práctica dietética.

Conocer los nutrientes, sus funciones y su utilización metabólica. Conocer las bases del equilibrio nutricional y su regulación.

Desenvolupament d'habilitats per emprendre estudis posteriors i activitats de formació continuada en el camp de la sanitat.

Desenvolupar la professió amb respecte envers altres professionals de la salut, adquirint habilitats per treballar en equip.

Divulgar i col·laborar amb el personal sanitari d'hospitals i centres de salut en el coneixement de les mesures nutricionals que, tant preventives com curatives, s'utilitzen per tractar determinades malalties en què són fonamentals l'alimentació i la nutrició.

Elaborar i interpretar una història dietètica en subjectes sans i malalts. Interpretar una història clínica.

Identificar las bases de una alimentación saludable (suficiente, equilibrada, variada y adaptada).

Identificar los problemas dietético-nutricionales del paciente, así como los factores de riesgo y las prácticas inadecuadas.

Manejar las herramientas básicas en TIC utilizadas en el campo de la Alimentación, Nutrición y la Dietética.

Participar en el disseny d'estudis de dieta total.

Participar en el equipo multidisciplinar de una Unidad de Nutrición Hospitalaria.

Participar en la gestió, l'organització i el desenvolupament dels serveis de nutrició hospitalària, planificant i supervisant els menús i dietes, i proporcionant formació en matèria dieteticonutricional i higienicosanitària al personal d'aquest servei.

Planificar, implantar i avaluar dietes terapèutiques per a subjectes i/o grups.

Planificar, realitzar i interpretar l'avaluació de l'estat nutricional de subjectes i/o grups, tant sans (en totes les situacions fisiològiques) com a malalts.

Planificar y llevar a cabo programas de educación dietético-nutricional en sujetos sanos y enfermos

Realitzar la comunicació de manera efectiva, tant de forma oral com escrita, amb les persones, els professionals de la salut o la indústria i els mitjans de comunicació, sabent utilitzar les tecnologies de la informació i la comunicació, especialment les relacionades amb nutrició i hàbits de vida.

Reconèixer els elements essencials de la professió del dietista nutricionista, incloent-hi els principis ètics, les responsabilitats legals i l'exercici de la professió, aplicant el principi de justícia social a la pràctica professional i desenvolupant amb respecte envers les persones, els seus hàbits, creença i cultures, amb perspectiva de gènere.

Reconèixer la necessitat de mantenir i actualitzar la competència professional, prestant especial importància a l'aprenentatge, de manera autònoma i continuada, de nous coneixements, productes i tècniques en nutrició i alimentació, així com la motivació per la qualitat.

DESCRIPCIÓ DE CONTINGUTS

Bloc I: Introducció a la patologia nutricional i Maneig del Pes

Tema 1. Etiologia general de les malalties nutricionals

Tema 2. Malnutrició

Tema 3. Primor. Etiologia, prevenció i tractament

Tema 4. Anorèxia nerviosa, bulímia i altres trastorns de la conducta alimentària

Tema 5. Obesitat

Bloc II: Patologies derivades del dèficit d'oligonutrients

Tema 6. Raquitisme i osteomalàcia

Tema 7. Osteopènia i osteoporosi

Tema 8. Beriberi i síndrome de Wernicke-Korsakoff

Tema 9. Pel·lagra

Tema 10. Xeroftàlmia i ceguesa nutricional

Tema 11. Escorbut

Tema 12. Anèmies nutricionals

Tema 13. Dèficit de iode, goll endèmic i hipotiroidisme

Bloc III: Nutrició Clínica

Tema 14. Al·lèrgies alimentàries

Tema 15. Dislipèmies

Tema 16. Patologia cardiovascular. Hipertensió

Tema 17. Diabetis mellitus

Tema 18. Hiperuricèmia i gota

Tema 19. Patologies digestives i hepatobiliars

Tema 20. Patologia pulmonar

Tema 21. Patologia renal

Tema 22. Patologia oncològica

Tema 23. Patologia infecciosa

Tema 24. Patologia odontològica

Tema 25. Patologia neurològica

Tema 26. Nutrició enteral i parenteral

VOLUM DE TREBALL (HORES)

ACTIVITATS PRESENCIALS

Activitat	Hores
Tutories	2,00
Teoria	38,00
Seminari	2,00
Total hores	42,00

ACTIVITATS NO PRESENCIALS

Activitat	Hores
Assistència a altres activitats	0,00
Elaboració de treballs individuals o en grup	15,00
Estudi i treball autònom	38,50
Preparació de classes	26,00
Preparació d'activitats d'avaluació	20,00
Resolució de casos pràctics	13,00

METODOLOGIA DOCENT

La metodologia docent s'orienta a l'adquisició de coneixements teòrics i pràctics essencials per a l'exercici professional futur de l'estudiantat. Per a això, s'utilitzarà una combinació d'estratègies docents que fomenten la participació activa, l'aprenentatge autònom i el treball col·laboratiu:

1. Classes magistrals participatives

Es realitzaran sessions magistrals orientades a cobrir els continguts principals de l'assignatura, amb l'objectiu de proporcionar a l'estudiantat una base teòrica sòlida. Aquestes classes s'acompanyaran de materials audiovisuals i de la resolució de casos clínics per afavorir la comprensió i l'aplicació pràctica dels conceptes.

2. Projecte revisió sistemàtica en grups reduïts

L'estudiantat prepararà, en grups reduïts, temes concrets de l'assignatura que s'hauran de presentar durant l'últim mes del curs, tant en format escrit com mitjançant una exposició oral davant de la resta de la classe. Aquests treballs estaran tutoritzats pel professorat, que orientarà el procés, resoldrà dubtes i avaluarà tant el contingut com la presentació. Aquesta activitat pretén fomentar la capacitat de l'alumnat per cercar i analitzar fonts d'informació actualitzades, així com el desenvolupament de competències comunicatives orals i escrites. Així mateix, es vol conscienciar sobre la importància de la recerca, la formació contínua i l'actualització permanent en l'àmbit sanitari, especialment en el camp de la nutrició. També pot servir per motivar l'estudiantat a continuar aprofundint en aquests coneixements una vegada finalitzats els seus estudis universitaris.

3. Seminaris coordinats

Es realitzaran seminaris temàtics segons la normativa de seminaris coordinats disponible al web del Grau. Els temes seran proposats pel professorat, i el seu desenvolupament serà supervisat mitjançant tutories acordades entre el professorat i l'estudiantat.

4. Tutories

Es posaran a disposició de l'alumnat tutories presencials en horaris establerts, així com atenció per correu electrònic, per garantir un seguiment continu i personalitzat de l'aprenentatge.

Aquesta metodologia no sols té com a objectiu transmetre coneixements, sinó també desenvolupar en l'estudiant habilitats investigadores, pensament crític, capacitat de treball en equip i competències comunicatives, fonamentals per a l'àmbit de la salut.

AVALUACIÓ

La qualificació final es distribuirà de la manera següent:

- **Participació en classe**

Es valorarà positivament com a mèrit addicional la participació activa i regular en les sessions presencials. Les absències justificades no penalitzen, però tampoc donen dret a obtenir aquest mèrit, ja que es pretén premiar la implicació directa a l'aula. L'ús fraudulent del sistema de control d'assistència comportarà l'anul·lació total dels mèrits obtinguts per aquest concepte.

- **Tutories**

L'assistència a les tutories és **obligatòria** per a tot l'alumnat, incloent-hi l'alumnat repetidor.

- **Projecte revisió sistemàtica: entrega escrita i exposició oral (20%)**

La no realització del treball suposarà la **renúncia automàtica al 20%** corresponent en la qualificació final. La participació com a oient a les exposicions orals dels grups es valorarà positivament. En el cas de l'alumnat repetidor, la qualificació del treball es podrà **conservar durant un curs acadèmic**.

- **Seminaris Coordinats (10%)**

L'assistència als Seminaris Coordinats és **obligatòria** per a tot l'alumnat matriculat en l'assignatura, inclòs l'alumnat repetidor. Els Seminaris Coordinats estan organitzats per la Comissió Acadèmica del Títol i es regeixen per les directrius generals publicades al web de la Facultat.

- **Examen escrit tipus test (70%)**

Es realitzarà una prova objectiva amb preguntes d'opció múltiple basada tant en els continguts teòrics com en els casos clínics treballats a classe. Perquè la nota de l'examen pugui fer mitjana amb la resta d'activitats avaluable (assistència, projecte de revisió sistemàtica i, si escau, Seminari Coordinat), caldrà obtenir una **puntuació mínima de 4 sobre 10** (equivalent a 28 punts sobre 70).

Consideracions específiques

- **Alumnat repetidor:** Haurà d'assistir novament als seminaris i a les tutories. La nota del projecte de revisió sistemàtica només es conservarà **durant un curs acadèmic**.

- **Alumnat exempt de realitzar el Seminari Coordinat** (per programes com Erasmus o altres situacions justificades): En aquests casos, el **projecte de revisió sistemàtica tindrà un valor del 30%** en la qualificació final de l'assignatura, en lloc del 20%.

Davant de **pràctiques fraudulentes**, s'actuarà segons el que estableix el "*Protocol d'actuació davant pràctiques fraudulentes a la Universitat de València*" (ACGUV 123/2020):

<https://www.uv.es/sgeneral/Protocols/C83sp.pdf>

Les **activitats d'avaluació contínua** d'aquesta assignatura (pràctiques, tutories i seminaris) tenen **caràcter obligatori i no recuperable**, d'acord amb el que estableix l'article 6.5 del *Reglament d'Avaluació i Qualificació de la Universitat de València per a titulacions de Grau i Màster*.

En cas de no poder assistir-hi per una causa justificada, s'haurà de comunicar amb **suficient antelació** perquè el responsable de l'assignatura pugua assignar a l'estudiant una sessió en un altre grup, si és possible.

BIBLIOGRAFIA

- Gilbert, J. A., & Schlenker, E. (2023). *Williams' Essentials of Nutrition and Diet Therapy* (13.ª ed.). Elsevier.
- Loscalzo, J., Fauci, A. S., Kasper, D. L., Hauser, S. L., Longo, D. L., & Jameson, J. L. (Eds.). (2022). *Harrison's Principles of Internal Medicine* (21.ª ed., Vols. 1 i 2). McGraw Hill
- Revista Nutrición Clínica y Dietética Hospitalaria: <https://revista.nutricion.org/index.php/ncdh>.
- Ross, A. C., Caballero, B., Cousins, R. J., Tucker, K. L., & Ziegler, T. R. (Eds.). (2023). *Modern Nutrition in Health and Disease* (13.ª ed.). Jones & Bartlett Learning
- Salas-Salvadó, J., Bonada i Sanjaume, A., Trallero Casañas, R., Saló i Solà, M. E., & Burgos Peláez, R. (Eds.). (2019). *Nutrición y dietética clínica* (4.ª ed.). Elsevier España.